

ЗАКОН ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ ОТ 2003 Г.

Обн. ДВ. бр.92 от 17 октомври 2003г., изм. ДВ. бр.36 от 4 април 2008г., изм. ДВ. бр.74 от 15 септември 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 октомври 2009г., изм. ДВ. бр.83 от 22 октомври 2010г., изм. ДВ. бр.99 от 16 декември 2011г., доп. ДВ. бр.82 от 26 октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 февруари 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.107 от 24 декември 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.16 от 26 февруари 2016г., изм. ДВ. бр.58 от 18 юли 2017г., доп. ДВ. бр.77 от 18 септември 2018г., изм. ДВ. бр.102 от 23 декември 2022г., изм. ДВ. бр.102 от 8 декември 2023г., отм. ДВ. бр.39 от 1 май 2024г.

Проект: 302-01-34/30.06.2003 г.

Отменен с § 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за насърчване на научните изследвания и иновациите - ДВ, бр. 39 от 1 май 2024 г., в сила от 05.05.2024 г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда принципите и механизмите за провеждането на държавната политика за насърчване на научните изследвания в Република България.

(2) Научните изследвания са национален приоритет и имат стратегическо значение за развитието на страната.

Чл. 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) При условията и по реда на този закон и в съответствие с Националната стратегия за научни изследвания се насърчава и развива научноизследователската дейност с доказана значимост и международно признание, която включва научни изследвания, свързани със:

1. създаването на нови научни знания;
2. българската история, език, култура и национална идентичност;
3. насърчване на технологичния трансфер и развитието на природните, техническите, хуманитарните и обществените науки и иновациите;
4. решаването на важни проблеми в областта на икономиката, образованието, селското стопанство, екологията, обществените процеси, човешките ресурси, сигурността, отбраната и здравето.

(2) Научноизследователската дейност обхваща фундаменталните и приложните изследвания, както и разпространението на научните резултати.

Чл. 3. Научноизследователската дейност се основава на принципите на етичност, прозрачност, публичност, достъпност и приложимост.

Чл. 4. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) Насърчаването и развитието на научноизследователската дейност обхваща финансовото стимулиране на научните изследвания, създаването на условия за използване на научния потенциал и неговото развитие в съответствие с приоритетните насоки за развитие на страната, създаването на условия за защита и за реализация на научни резултати и подпомагане на разпространението им във всички области на обществения живот.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) Финансовото стимулиране на научните изследвания се осъществява по начин, който гарантира ефективност и прозрачност на разходването на публичните средства.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г., доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) Насърчаването и развитието на научноизследователската дейност по ал. 1 включва и стимулиране на международното научно сътрудничество, на участието в европейски и трансевропейски научни програми, както и участието в създаването на общоевропейско изследователско пространство.

Чл. 5. Този закон създава условия за усъвършенстване на организацията за финансиране на научните изследвания от държавата за постигане на:

1. нови научни постижения и използването им за повишаване качеството на живот в страната;
2. нови възможности за научното развитие като източник за повишаване ефективността на икономиката;
3. повишаване обществената значимост на научните изследвания;
4. (изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) национално и/или международно експертно независимо оценяване и наблюдение на научните изследвания и на резултатите от тях;
5. развитие на човешките ресурси чрез повишаване ролята на научните изследвания при обучението във висшите училища;
6. увеличаване общия обем на средствата и инвестициите в областта на научните изследвания;
7. насочване на обществените средства към стратегически важни научни области, определени от Националната стратегия за научни изследвания;
8. ускоряване на международното и интердисциплинарното сътрудничество.

Чл. 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) Средствата за финансово насърчаване на научните изследвания се осигуряват от държавния бюджет и от други източници, в съответствие с целите и приоритетите, определени от Националната стратегия за научни изследвания и от Националната програма за реформи на Република България, приета с решение на Министерския съвет.

(2) Държавата:

1. разработва и провежда националната политика в областта на научните изследвания;
2. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) създава условия за съгласуваност на политиките в областта на образованието, науката и иновациите;

3. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) създава условия за взаимодействието между научната дейност и икономиката чрез изграждане на инструменти за общи действия;

4. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) създава условия за повишаване обема на финансовите средства за научни изследвания;

5. (предишна т. 3, изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) създава условия за подготовката и квалификацията на учени в областта на научните изследвания;

6. (предишна т. 4, доп. - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) осигурява финансирането и изпълнението на национални научни програми и проекти;

7. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) насърчава изграждането на научна инфраструктура, на достъп до електронни научни бази данни;

8. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) насърчава научноизследователската дейност;

9. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) създава условия за привличане на млади специалисти в научни разработки и разпространение на знания;

10. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) създава инструменти за стимулиране на заявителската активност за закрила на изобретенията и полезните модели, разработени в резултат на научноизследователската дейност;

11. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) съдейства за достигане на научния продукт и неговото разпространение във всички области на икономиката;

12. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) подкрепя дейности, насочени към отваряне на пазара на труда и създаване на мостови структури между университетите, научните организации и бизнеса;

13. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) подпомага и насърчава научните изследвания чрез подкрепа на международни програми и инициативи на принципа на споделено финансиране;

14. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) подпомага участието в международния обмен на знания чрез изпълнение на съвместни проекти и програми и други форми на сътрудничество;

15. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) създава специализирана рамка, ред и условия за експлоатация на уникална научна инфраструктура.

(3) (Нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) Министерският съвет определя условията и реда за подпомагане и стимулиране на внедряването на научни продукти и тяхното разпространение във всички области.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) Министерството на образованието и науката чрез национални програми може да подпомага участието на български научни колективи в международни организации и програми за научни изследвания.

Чл. 6а. (Нов - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) За стимулиране на български учени и научни колективи министърът на образованието и науката може да учредява награди за принос и постижения в областта на научните изследвания.

(2) Наградите по ал. 1 се присъждат при условия и по ред, определени с акта за учредяването им.

Глава втора.

ФОРМИРАНЕ НА НАЦИОНАЛНА НАУЧНА ПОЛИТИКА

Чл. 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г., доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) Националната политика в областта на научните изследвания се провежда от Министерския съвет чрез министъра на образованието и науката в съответствие с Националната стратегия за научни изследвания, приета от Народното събрание по предложение на Министерския съвет, както и с Националната програма за реформи по чл. 6, ал. 1.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Не по-късно от два месеца преди изтичането на сроковете за съставяне на държавния бюджет за съответната година министърът на образованието и науката внася за одобряване от Министерския съвет годишен доклад за състоянието и развитието на научните изследвания в научните организации и висшите училища. В срок до два месеца след одобряването на доклада министърът на образованието и науката го публикува по подходящ начин.

(3) Докладът съдържа:

1. (изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) анализ на състоянието на научните изследвания и на международното научно сътрудничество в съответствие с Националната стратегия за научни изследвания;

2. (изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) програма за следващата година, включваща целите, мерките, финансовите инструменти и средствата за осъществяването им в съответствие с Националната стратегия за научни изследвания.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Анализът се изготвя на базата на докладите за състоянието на научноизследователската дейност на научните организации и висшите училища и отчета по програмите и проектите, финансирани от фонд "Научни изследвания", предоставени от тях в Министерството на образованието и науката до края на третото тримесечие на текущата година.

Чл. 7а. (Нов - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката издава правилник за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на фонд "Научни изследвания".

(2) Научноизследователската дейност на висшите училища и на научните организации, както и дейността на фонд "Научни изследвания" се оценяват периодично на базата на критерии и при условия и по ред, определени с правилника по ал. 1.

Чл. 76. (Нов - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министерството на образованието и науката поддържа регистър за научната дейност в Република България, който съдържа следните данни:

1. научни организации и висши училища;
2. учени в Република България;
3. информация за националните и международните научни проекти, източника на финансиране, ръководителите, научните постижения и публикациите, свързани с проектите, освен ако не противоречи на Закона за защита на класифицираната информация;
4. получените от научните организации и висшите училища ресурси от националния бюджет, бюджета на Общността и от други източници;
5. научна инфраструктура и научни комплекси;
6. програми в областта на научните изследвания, финансирани от държавата.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Физическите и юридическите лица, кандидатствали и получили финансиране за научноизследователска дейност по реда на този закон и на други нормативни актове и фонд "Научни изследвания", изпращат в Министерството на образованието и науката данните по ал. 1 за включване в регистъра за научната дейност.

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) При провеждане на държавната политика за насърчаване на научните изследвания министърът на образованието и науката се подпомага от Национален съвет за наука и иновации, наричан по-нататък "съвета".

Чл. 9. Съветът:

1. участва в разработването на Националната стратегия за научни изследвания и доклада за състоянието и развитието на научните изследвания в научните организации и висшите училища;
2. дава становище по докладите на научните организации и висшите училища за състоянието на научната и изследователската дейност в тях;
3. дава становища за участието на Република България в международното научно сътрудничество;
4. изготвя анализ за състоянието на научните изследвания и научното сътрудничество на Република България;
5. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) по искане на министъра на образованието и науката дава становища и по други въпроси, свързани с развитието на научните изследвания.

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) В състава на съвета се включват министърът на образованието и науката и 19 членове, от които един представител на Министерството на икономиката, един представител на Министерството на финансите, седем представители на висшите училища, предложени от Съвета на ректорите, четирима представители, предложени от Управителния съвет на Българската академия на науките, двама представители, предложени от Министерството на земеделието и храните, председателят на Изпълнителния съвет на фонд "Научни изследвания", двама упълномощени представители на организациите на работодателите, посочени след споразумение на техните председатели, и един представител на неправителствени организации на учените, посочен след споразумение на техните председатели.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката е председател на съвета.

(3) За членове на съвета се предлагат утвърдени учени - хабилитирани лица, които са представители на различни научни области и имат опит във формирането и провеждането на научна политика.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката определя със заповед членовете на съвета за срок 5 години без право на повече от два последователни мандата.

(5) Съветът може да кани на своите заседания представители на деловите среди и на обществени организации, които участват с право на съвещателен глас.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., доп. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) За работата си в съвета неговите членове получават годишно възнаграждение в размер, определен със заповед на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на финансите, освен ако в закон е предвидено друго. Заповедта се публикува на интернет страницата на Министерството на образованието и науката.

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката предлага за приемане от Министерския съвет Правилник за организацията и дейността на Националния съвет за наука и иновации.

Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Администрацията на Министерството на образованието и науката обслужва дейността на съвета.

Чл. 13. (1) (Доп. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Създава се фонд "Научни изследвания" като юридическо лице към министъра на образованието и науката със седалище София.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) Фонд "Научни изследвания" има за цел да подкрепя финансово проекти и дейности за насърчаване и развитие на научните изследвания в съответствие със:

1. Европейската рамка за държавна помощ за научни изследвания, развойна дейност и иновации;

2. Националната стратегия за научни изследвания;

3. Националната програма за реформи по чл. 6, ал. 1;

4. рамкови програми с определени приоритети на Европейския съюз, както и други европейски и международни инициативи;

5. Европейската и националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура.

(3) (Нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) Фонд "Научни изследвания" работи в координация с другите финансиращи институции на приложни научни изследвания.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 83 от 2010 г., отм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)

(5) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Министърът на образованието и науката осъществява контрол на дейността на фонд "Научни изследвания".

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) Органи за управление на фонд "Научни изследвания" са изпълнителният съвет, председателят на изпълнителния съвет и управителят. Те се избират и осъществяват дейността си в съответствие с Правилника на фонд "Научни изследвания", утвърден от министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на финансите.

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) (1) Към фонд "Научни изследвания" се създават временни и постоянни научно-експертни комисии.

(2) Временните научно-експертни комисии организират оценяването и извършват класиране на кандидатстващите в конкурсите научноизследователски проекти в съответствие с критериите по чл. 25 и съответната методика за оценка и класиране на кандидатстващите за финансиране проекти, одобрена от Изпълнителния съвет.

(3) Постоянните научно-експертни комисии извършват анализ и оценка на изпълнението на финансираните конкурсни проекти в съответните научни направления.

Чл. 16. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от

02.08.2013 г.) Членовете на изпълнителния съвет и на научно-експертните комисии, с изключение на представителя на Министерството на образованието и науката и управителя на фонда, получават възнаграждение, в размер, определен с правилника по чл. 14. Те имат право на възнаграждение само за месеците, през които са участвали в заседания.

(2) (Нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) Националните и международните оценители получават възнаграждение въз основа на договор, сключен с управителя на фонд "Научни изследвания".

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) Членовете на изпълнителния съвет отговарят солидарно за имуществените вреди, които са причинили виновно на фонда.

Чл. 17. Председателят на изпълнителния съвет се избира измежду неговите членове за срок от две години без право на два последователни мандата.

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 2013 г., в сила от 02.08.2013 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) При условия и по ред, определени в правилника на фонд "Научни изследвания", изпълнителният съвет провежда конкурс и председателят на изпълнителния съвет сключва договор за управление с управителя на фонда.

Чл. 19. (Отм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.)

Чл. 20. (Отм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.)

Глава трета.

НАСЪРЧАВАНЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Чл. 21. (1) Приходите на фонд "Научни изследвания" се набират от:

1. (изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) средства от държавния бюджет;
2. собствени приходи от дейността на фонда - от интелектуални права над научни продукти, защитени патенти;
3. дарения и помощи от национални и международни финансови институции и организации и средства по международни споразумения;
4. дарения от физически и юридически лица;
5. постъпления от лихви върху средства на фонда.

(2) Придобиването на права на интелектуална собственост върху продукти, чието създаване е резултат от научно изследване, финансирано със средства на фонда, се урежда с договор между страните.

Чл. 22. Средствата на фонда се разходват за:

1. изпълнение на Националната стратегия за научни изследвания;

2. целево финансиране на национални научни програми;
3. (доп. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) провеждане на фундаментални и приложни научни изследвания;
4. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) поддържане на научна инфраструктура и научни комплекси;
5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) участие в международни програми и проекти, свързани с научни изследвания;
6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) подготовка и реализация на демонстрационни проекти;
7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) научни издания;
8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) награди за научни постижения;
9. (предишна т. 8 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) организиране и провеждане на форуми, свързани с научния обмен и интегрирането на научните процеси;
10. (предишна т. 9 - ДВ, бр. 83 от 2010 г., отм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.)
11. (предишна т. 10 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) професионално развитие на учени и изследователи;
12. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) издръжка на дейността на фонда;
13. (нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) разходи за покриване на собствения принос на висши училища и научни организации за участие в международни програми и проекти, свързани с научни изследвания.

Чл. 23. (1) Фонд "Научни изследвания" насърчава научните изследвания в рамките на програмата в приетия от Министерския съвет годишен доклад, като:

1. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) финансира проекти на научни организации и на висшите училища на базата на проектнопрограмен принцип;
2. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) финансира проекти, разработки и демонстрационни проекти в определените в Националната стратегия за научни изследвания научни направления;
3. финансира проекти, разработки и демонстрационни проекти на млади учени;
4. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) подпомага научноизследователската дейност и професионалното развитие на млади учени, докторанти и постдокторанти;
5. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) финансира проекти въз основа на схеми за финансиране на научни изследвания с участието на бизнеса като бенефициент на научния продукт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Стратегически научни изследвания и проекти могат да бъдат финансирани съвместно от фонд "Научни изследвания" и други бюджетни организации.

(3) (Нова - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Финансовото подпомагане на научните изследвания по ал. 1 се осъществява по начин, който да гарантира ненарушаване на конкуренцията и правилата в областта на държавните помощи, като съответните схеми за подпомагане/проекти се оценяват за съответствие със законодателството в областта на държавните помощи.

Чл. 24. Насърчаването на научните изследвания се осъществява чрез отпускане на целеви финансови средства въз основа на конкурс, проведен при условията и по реда на този закон.

Чл. 25. Критериите, по които се оценяват кандидатстващите в конкурсите проекти, са:

1. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) насоченост на изследванията в съответствие с Националната стратегия за научни изследвания;
2. (предишна т. 1 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) актуалност и значимост на научната проблематика;
3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) съотнесеност с регионалните, националните и европейските приоритети в областта на научните изследвания;
4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) качество на научните изследвания - предмет на проекта;
5. (предишна т. 4, доп. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) очаквани резултати, свързани с нови знания и практическото прилагане или решаване на социални проблеми;
6. (отм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.)
7. (предишна т. 5, изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) законосъобразност, икономичност, целесъобразност и балансираност на разходите.

Чл. 26. Конкурсната процедура се открива въз основа на решение на изпълнителния съвет със заповед на управителя на фонда, която съдържа:

1. наименование на конкурса;
2. общия размер на финансовите средства, които ще бъдат предоставени за научни изследвания по конкурса;
3. срок за подаване на документите;
4. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) размер на минималното и максималното финансиране на отделни проекти;
5. (нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) критерии за допустимост на кандидатите и дейностите;
6. (нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) режим на държавна помощ, по която се отпуска финансирането;
7. (нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) критерии и показатели за оценка;
8. (нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) допълнителни изисквания към кандидатите и техните проекти, когато има такива.

Чл. 27. (Доп. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) Поканата към кандидатите за участие в конкурсната процедура се публикува в централен ежедневник и на интернет страницата на фонд "Научни изследвания". Тя трябва да съдържа информация за обстоятелствата по чл. 26.

Чл. 27а. (Нов - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) Конкурсните научни проекти задължително съдържат:

1. анализ на състоянието на изследванията по проблема;
2. цели на проекта, хипотези и подходи за постигането им;
3. методи, апаратура и изследователски техники;
4. план на изследванията и на дейностите, изпълнявани от участниците и членовете на научния колектив;
5. очаквани резултати;
6. план за реализация и разпространение на резултатите от научния проект;
7. обоснован финансов план.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) Оценяването и класирането на представените проекти се извършва съобразно критериите по чл. 25, методиката по чл. 15, ал. 2 и при условия и по ред, определени с Правилника на фонд "Научни изследвания".

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) (1) Конкурсните проекти се оценяват от независими национални и/или международни оценители.

(2) Временните научно-експертни комисии представят на Изпълнителния съвет резултатите от проведените конкурси и класираните проекти съобразно получените оценки.

(3) Въз основа на класирането за всеки конкурс, извършено по реда на чл. 28, Изпълнителният съвет с решение определя проектите, които ще бъдат финансирани, и размера на средствата, които им се предоставят, в рамките на общия размер на определените за конкурса финансови средства.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Въз основа на решението по ал. 3 управителят на фонд "Научни изследвания" сключва административен договор, с който се определят условията за финансиране и изпълнение на всеки от определените за финансиране проекти. Споровете относно сключването, изпълнението, изменението и прекратяването на договора се решават по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 29а. (Нов - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) Всеки проект се финансира самостоятелно и независимо от други проекти, съобразно заложените в него цели, план за изпълнение, финансов план и очаквани резултати.

Чл. 30. (1) Получените средства се отчитат при условия и по ред, посочени в договора.

(2) Средствата, изразходвани не по предназначение, се възстановяват на фонд "Научни изследвания" в пълен размер заедно със законната лихва.

Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) (1) Членовете на Изпълнителния съвет на фонд "Научни изследвания" не могат да кандидатстват по време на мандата си самостоятелно и/или като членове на научни колективи за финансиране от фонда.

(2) Членовете на временните научно-експертни комисии не могат да кандидатстват по време на мандата си самостоятелно и/или като членове на научни колективи за финансиране от фонда в конкурсите, които те организират и наблюдават.

(3) Членовете на постоянните научно-експертни комисии не могат да оценяват изпълнението на текущи проекти, в които участват самостоятелно и/или като членове на научни колективи.

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) Средства от фонд "Научни изследвания" могат да се изразходват за придобиване и поддържане на права на интелектуалната собственост, включително за разходи, свързани с придобиване и поддържане на патенти.

Чл. 33. Държавата може да подпомага и насърчава научните изследвания чрез данъчни, кредитно-лихвени, митнически и други финансови и икономически облекчения, както и финансираня при условия и по ред, определени в съответните специални закони.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Научна организация" е юридическо лице, което извършва научни изследвания в съответствие с действащото законодателство.

2. "Демонстрационен проект" е проект, който дава възможност да се провери резултатът от разработката на научен продукт или технология.

3. "Програмно финансиране" е финансиране на програми, които се осъществяват под формата на изследователски и инфраструктурни проекти.

4. "Научно-експертна комисия" е комисия, включваща хабилиитирани лица от една или сродни специалности в една или различни научни области.

5. (изм. - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) "Млад учен" е лице, което извършва научноизследователска и научно-образователна дейност във висше училище и/или научна организация след придобиване на първа образователно-квалификационна степен "магистър", но не повече от 10 години след придобиването ѝ.

6. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) "Докторант" е учен, който е в процес на придобиване на образователна и научна степен "доктор".

7. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г., изм - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) "Постдокторант" е учен, който е придобил първа образователна и научна степен "доктор", но не повече от 5 години след придобиването ѝ.

8. (нова - ДВ, бр. 83 от 2010 г.) "Уникална научна инфраструктура" са съоръжения, научни центрове и интегрирани комплекси, които разполагат с високоспециализирано оборудване и апаратура, предлагат специализирано научно обслужване, нямат аналог на национално ниво и/или са партньорска структура на инфраструктури, определени от Европейския стратегически форум за

изследователски инфраструктури и включени в Европейската пътна карта за научноизследователска инфраструктура.

9. (нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г.) "Фундаментални научни изследвания" са изследвания, включващи експериментална или теоретична работа, предприета основно с цел придобиване на нови знания за фундаменталните причини за явленията или наблюдаемите факти, без да се има предвид каквото и да било пряко практическо приложение или използване.

Заключителни разпоредби

§ 2. В срок до четири месеца от влизането в сила на закона по предложение на министъра на образованието и науката Министерският съвет приема Правилник за организацията и дейността на Националния съвет за научни изследвания.

§ 3. В срок до три месеца от влизането в сила на закона министърът на образованието и науката съгласувано с министъра на финансите издава Правилник на фонд "Научни изследвания".

§ 4. В срок до шест месеца от влизането в сила на закона Министерският съвет приема Национална стратегия за научни изследвания.

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 2 октомври 2003 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Заключителни разпоредби

КЪМ ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 74 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 15.09.2009 Г.)

§ 7. В Закона за насърчаване на научните изследвания (обн., ДВ, бр. 92 от 2003 г.; изм., бр. 36 от 2008 г.) навсякъде думите "министърът на образованието и науката", "министъра на образованието и науката" и "Министерството на образованието и науката" се заменят съответно с "министърът на образованието, младежта и науката", "министъра на образованието, младежта и науката" и "Министерството на образованието, младежта и науката".

.....

§ 48. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 1, който влиза в сила от 15 септември 2009 г., и § 47, който влиза в сила от 1 октомври 2009 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ТУРИЗМА**

(ОБН. - ДВ, БР. 82 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 16.10.2009 Г.)

§ 59. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
НАСЪРЧАВАНЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 83 ОТ 2010 Г.)

§ 25. В срок до три месеца от влизането в сила на този закон министърът на образованието, младежта и науката:

1. издава правилника по чл. 7а;
2. привежда в съответствие с този закон съгласувано с министъра на финансите Правилника на фонд "Научни изследвания".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ ЗА 2012 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 99 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2012 Г.)

§ 100. Законът влиза в сила от 1 януари 2012 г., с изключение на § 76, който влиза в сила от 15 декември 2011 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
АДМИНИСТРАЦИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 82 ОТ 2012 Г.)

§ 16. Министерският съвет и министрите привеждат приетите, съответно издадените от тях подзаконовни нормативни актове в съответствие с този закон в едномесечен срок от влизането му в сила.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 15 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г.)

§ 123. Законът влиза в сила от 1 януари 2014 г. с изключение на § 115, който влиза в сила от 1 януари 2013 г., и § 18, § 114, § 120, § 121 и § 122, които влизат в сила от 1 февруари 2013 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МЛАДЕЖТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 68 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 02.08.2013 Г.)

§ 8. В Закона за насърчаване на научните изследвания (обн., ДВ, бр. 92 от 2003 г.; изм., бр. 36 от 2008 г., бр. 74 и 82 от 2009 г., бр. 83 от 2010 г., бр. 99 от 2011 г., бр. 82 от 2012 г. и бр. 15 от 2013 г.) навсякъде думите "министърът на образованието, младежта и науката", "министъра на образованието, младежта и науката" и "Министерството на образованието, младежта и науката" се заменят съответно с "министърът на образованието и науката", "министъра на образованието и науката" и "Министерството на образованието и науката".

.....

§ 55. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ ЗА 2015 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 107 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2015 Г.)

§ 21. Законът влиза в сила от 1 януари 2015 г. с изключение на § 19, който влиза в сила от 1 декември 2014 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
НАСЪРЧАВАНЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 16 ОТ 2016 Г.)

§ 11. Министърът на образованието и науката, съгласувано с министъра на финансите, привежда в съответствие с този закон правилника на фонд "Научни изследвания" в срок до един месец от влизането в сила на този закон.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКАТА
АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 58 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 18.07.2017 Г.)

§ 76. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 77 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2019 Г.)

§ 156. Законът влиза в сила от 1 януари 2019 г., с изключение на:

1. параграфи 4, 11, 14, 16, 20, 30, 31, 74 и § 105, т. 1 относно изречение първо и т. 2, които влизат в сила от 10 октомври 2019 г.;
2. параграфи 38 и 77, които влизат в сила два месеца след обнародването на този закон в "Държавен вестник";
3. параграф 79, т. 1, 2, 3, 5, 6 и 7, § 150 и 153, които влизат в сила от деня на обнародването на този закон в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ПОДПОМАГАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2023 Г.)

.....
§ 106. Законът влиза в сила от 1 януари 2023 г. с изключение на чл. 33а, ал. 2, която влиза в сила от 1 март 2023 г.

Релевантни актове от Европейското законодателство

Регламенти:

РЕГЛАМЕНТ (ЕИО) № 2380/74 НА СЪВЕТА от 17 септември 1974 година за приемане на разпоредби за разпространяване на информация, свързана с научноизследователски програми за Европейската икономическа общност